

Het Paaslam

door: E. Dennett

Exodus 12

Gods gerechtigheid, zowel in het oordeel als in de verlossing

Twee dingen, die in het elfde hoofdstuk voorkomen, willen wij even in herinnering roepen:

- ten eerste de aankondiging van het oordeel over *alle* eerstgeborenen (11:5);
- ten tweede het onderscheid dat gemaakt werd tussen de Egyptenaren en de Israëlieten (11:7).

Het Paaslam geeft de oplossing hiervoor. De zonde kwam voor Gods aangezicht en Hij openbaarde Zichzelf dan ook als Rechter. Maar op het ogenblik dat Hij dit deed, waren de Egyptenaren en de Israëlieten in Zijn ogen *gelijk*, want beide volken bestonden uit zondaars in Zijn oog. Het was inderdaad Zijn bedoeling Israël uit Egypte te verlossen; en het was evenzeer waar dat Hij in de uitoefening van Zijn soevereine rechten onderscheid kon maken tussen de een en de ander. Maar God kan niet ophouden *God* te zijn en al Zijn handelingen moeten de uitdrukking zijn van Zijn wezen. Als Hij dus Israël spaarde – hoewel dat volk ook schuldig stond voor Hem – terwijl Hij Egypte verdoemde, kon Hij dit slechts doen in overeenstemming met Zijn eigen natuur.

Anders gezegd: Zijn gerechtigheid moet even goed uitkomen in de redding van de een als in het verderf van de ander. Genade kan alleen regeren op grond van *gerechtigheid* (Rom. 5:21). Het probleem in dit hoofdstuk is hoe God in Zijn gerechtigheid Israël kon sparen, terwijl Hij de eerstgeborenen van de Egyptenaren verdoemde. Hij verscheen als Rechter, en de Israëlieten waren niet beter dan de Egyptenaren. De enige grond van onderscheid lag niet in de superioriteit van het volk Israël, maar alleen in het bloed van het Paaslam. Het was genade, die het verbond maakte met Abraham, Isaak en Jakob; het was ook genade die voorzorg in een lam; maar het bloed van dat lam – type van het Lam Gods, Christus – voldeed aan alle rechten van Gods heiligheid ten opzichte van Israël. Daarom kon Hij hen rechtvaardig beschermen, terwijl de verderfengel de dood in de huizen van de Egyptenaren bracht.

“En de HERE zei tot Mozes en tot Aäron in het land Egypte: Deze maand zal u het begin der maanden zijn; zij zal u de eerste der maanden van het jaar zijn” (vs. 1-2).

De tijd waarin de zondaar in zijn zonden leeft, heeft voor God geen enkele waarde. Wij zijn in Zijn oog pas begonnen te leven, zodra wij schuilen achter het bloed van Christus. Hoe groot men ook in de ogen van mensen mag zijn, zonder het nieuwe leven uit God is men dood in misdaden en zonden; de eigenlijke geschiedenis is nog niet begonnen. Zo was het met de Israëlieten. Zij waren tot dan toe slaven van Farao geweest, slaven van Satan. Zij waren nog niet begonnen de HERE te dienen, en daarom was de maand van hun bevrijding de *eerste* maand van het jaar voor hen. In het oordeel denkt God aan ontferming. Wanneer Hij de Egyptenaren moet slaan en Israël niet kan sparen (in overeenstemming met Zijn heilig wezen, want Zijn rechten moeten helemaal en op de juiste wijze worden gehandhaafd), zal Hij Zelf handelen overeenkomstig Zijn wensen en soevereine rechten. Hij zal voorzien in een lam, en het bloed van dat lam zal de grondslag zijn waarop Hij Zijn volk rechtvaardig kan vrijwaren van het oordeel en het uit de slavernij kan verlossen.

Als het gaat om de bevrijding van Israël en ook om de onze, gaat het niet erom wie *wij* zijn maar Wie *God* is. Alles is gebaseerd op de onveranderlijkheid van Zijn wezen en daarom geldt het beginsel: zodra de verzoening tot stand is gebracht, wordt alles wat God is tot onderpand gegeven van onze zekerheid.

Christus, ons Paaslam

In dit Schriftgedeelte vragen diverse zaken onze aandacht. In de eerste plaats: het lam. Zoals gezegd is dit paaslam van zoveel waarde, doordat het een type van Christus is. Paulus zegt: “Want ook ons pascha, Christus, is geslacht. Laten wij daarom feestvieren” (1 Kor. 5:7-8). Op de tiende dag van de maand moest het lam gekozen worden.

“Een gaaf mannelijk eenjarig stuk kleinvee moet gij nemen (...) En gij zult het bewaren tot de veertiende dag van deze maand” (vs. 5-6).

Gewoonlijk denkt men bij deze tiende dag aan het apart stellen van het Lam in de raadsbesluiten van God, en bij de veertiende dag aan het tijdstip van de werkelijke offerande in de volheid van de tijd. Maar er is ook een andere gedachte: de tiende dag stelt ons het openbaar optreden voor van Christus in Zijn dienstwerk, toen Hij door Johannes de Doper werd aangekondigd als het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt (Joh. 1:29).

Als de tijd van het optreden van de Heer drie jaar omvat, bestaande uit twee volle jaren en twee gedeelten van een jaar, volgens de Joodse opvatting dus vier jaar, dan zou de tijd van Zijn sterven overeenkomen met de veertiende dag. Maar - zou men kunnen vragen - waarom is het getal tien gekozen voor het apart nemen van het lam? Omdat dit het getal is van de verantwoordelijkheid van de mens ten opzichte van God. Het leert ons dat onze Heer aan elke verantwoordelijkheid jegens God had voldaan, voordat Hij in het openbaar als het Lam Gods werd aangewezen. Het was gebleken dat Hij geheel zonder gebrek was, in Zichzelf geschikt als het slachtoffer voor onze zonden. Israël zou tot op de huidige dag in slavernij zijn gebleven, als het zelf had moeten uitzoeken welk offer aan Gods eisen kon voldoen. Daarom heeft God voorzien in een Lam, waarvan het bloed de zonde der wereld zou wegnemen.

Het lam moest op de veertiende dag van de maand geslacht worden: *“Dan zal de gehele vergadering der gemeente van Israël het slachten in de avondschemering”* (vs. 6). Het was één daad van het hele volk en ze vond plaats voor het hele volk. Het is waar: elke familie had een lam, want elk gezin moest onder de speciale beveiliging staan van het bloed; maar aan de andere kant wordt de gehele vergadering gezien als één enig man. Deze twee zijden worden ons in de Joodse geschiedenis steeds weer voorgehouden. De verantwoordelijkheid van de families vindt men reeds in de tijd van de aartsvaders; en nu God Zich een eigen volk uit Egypte roept en de eenheid van dit volk bevestigt, handhaaft Hij tevens die van de huisgezinnen. Zij worden bij de inzetting van het Pascha gecombineerd, de huisgezinnen afzonderlijk en de hele vergadering als één geheel.

Als Ik het bloed zie

In de tweede plaats was het *sprenkelen* van het bloed nodig. Alleen het slachten van het lam zou geen enkel gezin beschermd hebben. Als het volk berust had in het feit dat het lam geslacht was, zou de verderfengel niet weerhouden zijn om in hun huizen binnen te treden. Bij heel Israël zou er geen huisgezin zonder een dode zijn geweest, evenals in de woningen van de Egyptenaren.

Het was niet de dood van het lam, maar de *besprenkeling* met het bloed, die hun redding verzekerde (vs. 7, 13 en 23). Er moest een persoonlijke band zijn met het gestorte bloed, anders zou het tevergeefs vergoten zijn. Hoe kwamen de Israëlieten onder de bescherming van de kracht van het bloed? Alleen door de gehoorzaamheid van het geloof. Het werd hen op het hart gedrukt: *“Daarna zult gij een bundel hysop nemen en in het bloed in een schaal dopen, en van het bloed in die schaal strijken aan de bovendorpel en aan de beide deurposten; niemand van u zal de deur van zijn huis uitgaan tot de morgen”* (vs. 22).

Zij hadden niets anders te doen dan te geloven en te gehoorzamen. Geen redeneren dus over de manier waarop voor hen voorzien werd, over de mogelijke waarde of wat dan ook. Alles hing af van hun geloof in het woord van God. Op dezelfde wijze verlangt God van de zondaar niets anders dan de erkenning van zijn verloren en schuldige toestand, waardoor hij aan het oordeel is prijsgegeven, en geloof in de voorziening die God voor zijn nood heeft getroffen door middel van de dood van Christus. Op het ogenblik dat de zondaar in Christus gelooft, is hij voor eeuwig behouden, beveiligd door de waarde van Zijn kostbaar bloed.

De veiligheid van de Israëlieten was in geen enkel opzicht afhankelijk van hun innerlijke toestand, hun gevoelens of ervaringen. De enige vraag was of het bloed gesprenkeld was zoals God had bevolen. De waarde van het bloed alleen beschermde hen. De grondslag van hun veiligheid lag uitsluitend in het bloed van het paaslam, het bloed der besprenging dat alleen voor het oog van God was.

Er werd niet gezegd: wanneer *u* het bloed ziet, maar *“wanneer Ik* het bloed zie.” Een ontwaakte ziel tracht dikwijls rust te vinden, niet in zijn eigen gerechtigheid maar in de wijze waarop hij het bloed ziet. Het is gelukkig wanneer het hart een diepe indruk daarvan heeft, maar het is niet de grond van onze vrede. Vrede is gebaseerd op het feit dat *God* het bloed ziet. Er gaat niets boven het aannemen van Gods eigen getuigenis over de waarde van het bloed: *“Wanneer Ik het bloed zie, dan ga Ik u voorbij. Aldus zal er geen verdervende plaag onder u zijn, wanneer Ik het land Egypte sla”* (vs. 13).

Zijn verklaring dat Hij zal beveiligen, wanneer Hij het bloed ziet, is een duidelijk getuigenis van het feit dat het bloed een volkomen verzoening is voor de zonde. Op het ogenblik dat Gods ogen op het bloed rusten, is Hij volkomen bevredigd en kan Hij diegenen redden, die zich onder de bescherming en de waarde van het bloed bevinden, terwijl Hij de Egyptenaren slaat.

De vraag kan opkomen: Op welke wijze kan men onder de werkzaamheid van het bloed van Christus gebracht worden? De Israëlieten werden onder de bescherming van het bloed van het paaslam gebracht door het geloof. Zij ontvingen de boodschap, sprenkelden het bloed volgens de hun gegeven aanwijzingen en waren op deze wijze beveiligd voor het oordeel. Voor ons is

het nu nog eenvoudiger. De blijde boodschap van vergeving door het bloed van Christus wordt verkondigd; en als de boodschap wordt ontvangen en zodra ze is aangenomen, ziet het oog van God de ziel onder de werking en waarde van het bloed van Christus.

Het eten van het paaslam

Er is nog een andere zaak: het paaslam, waarvan het bloed gesprekeld werd op de deurposten van de woningen van de Israëlieten, moest worden gegeten op een speciale manier, met alles wat erbij gevoegd werd, en in een voorgeschreven houding: *“Zij zullen het eten op het vuur gebraden. Rauw of gaar gekookt in water zult gij het niet eten; slechts op het vuur gebraden met kop, schenkels en ingewanden”* (vs. 8b, 9).

Vuur is het symbool van de heiligheid van God in het oordeel; daarom spreekt het lam waarmee zij zich voedden ervan dat een Ander het vuur van het oordeel heeft verdragen, dat Hij er voor ons doorheen gegaan is. “Aan het vuur gebraden” spreekt dus van Christus, die onze zonden in Zijn lichaam droeg op het hout en tot zonde voor ons is gemaakt, toen Hij werd blootgesteld aan het felle, niets sparende vuur van Gods toorn *tegen* de zonde. Wanneer God dus Zijn volk spaart, is het omdat een Ander droeg wat zij verdiend hadden.

Twee dingen moesten bij het eten van het lam ook genuttigd worden: “ongezuurde broden en bittere kruiden.” Zuurdeeg is een beeld van het kwade. Zo spreken de ongezuurde broden aan de ene kant van de afwezigheid van het kwaad, aan de andere kant van reinheid en heiligheid. De apostel Paulus spreekt over het ongezuurde brood van oprechtheid en waarheid, “Bittere kruiden” wijzen op het lijden van Christus, dat Hij onderging voor ons; en ook op berouw, zelfveroordeling in de tegenwoordigheid van God, die aanwezig moeten zijn om zich werkelijk met het aan het vuur gebraden lam te kunnen voeden. Christus, die het rechtvaardig oordeel van God over de zonde droeg, is nu het voedsel van Zijn volk. Niets mocht voor de volgende dag bewaard worden. Als er iets overbleef, moest het met vuur verbrand worden (vs. 10).

Ditzelfde bevel is later gegeven voor de meeste offeranden die gegeten werden (zie Lev. 7:15). Dit was een voorzorgsmaatregel tegen het gevaar dat het zou worden gebruikt als gewoon voedsel. Het kon slechts worden gegeten in verbinding met het *oordeel* dat het ondergaan had. Als zij in de paasnacht of op de morgen, toen het oordeel voorbijgegaan was, de betekenis van het aan het vuur gebraden lam mochten vergeten, bracht het gebod om het overschot met vuur te verbranden het ware karakter ervan weer in herinnering en bewaarde hen ervoor om het tot gewoon voedsel te verlagen. Slechts bij de Paasmaaltijd konden zij zich voeden met het paaslam.

En alles moest in overeenstemming zijn met de positie waarin zij nu gebracht waren: *“Aldus zult gij het eten: uw lendenen omgord, uw schoenen aan uw voeten en uw staf in uw hand, overhaast zult gij het eten; het is een Pascha voor de HERE”* (vs. 11). Zij gingen Egypte voor altijd verlaten en zouden door de woestijn naar het Beloofde Land trekken. Hun lendenen waren omgord, ze waren gereed voor de reis en niets kon hen ophouden wanneer het signaal voor het vertrek zou worden gegeven. De voeten waren geschoeid, de staf in de hand, het teken van hun pelgrimschap. Zij moesten het paaslam met haast eten, want zij wisten niet precies het ogenblik waarop het vertreksignaal zou gegeven worden. Zo moet de houding zijn van de gelovige in deze wereld: de lendenen omgord met de waarheid en de voeten geschoeid met de toerusting van het evangelie van de vrede, de hele wapenrusting van God dragend (Ef. 6).

Het feest van de ongezuurde broden

Het feest van de ongezuurde broden wordt in samenhang met het paasfeest ingesteld (vs. 14-20). In Egypte werd het niet gevierd, want in dezelfde nacht waarin God de eerstgeborenen van Egypte sloeg, begon de uittocht van de Israëlieten. Maar de verbinding ermee bleef bewaard, om ons het eigenlijke karakter ervan te laten zien. In 1 Korintiërs 5 vinden we hetzelfde: *“Want ook ons pascha, Christus, is geslacht. Laten wij daarom feestvieren, niet met oud zuurdeeg, ook niet met zuurdeeg van slechtheid en boosheid, maar met ongezuurde broden van oprechtheid en waarheid”* (vs. 7-8).

Zuurdeeg is een beeld van het kwade: van kwaad dat zich verspreidt en het geheel doorzuurt. *“Weet u niet, dat een beetje zuurdeeg het hele deeg doorzuurt”* (1 Kor. 5:6)? Het eten van ongezuurd brood betekent dus scheiding van het kwaad, praktische heiligheid. Dit feest duurde niet minder dan zeven dagen, dat is een volle tijd. Wat we hieruit moeten leren, is dat degenen die beveiligd zijn door het bloed van het ware Paaslam, hun hele leven gescheiden behoren te zijn van het kwade. Dit is de betekenis van de verbinding met het paasfeest.

De Israëlieten moesten dit feest “als een altoosdurende inzetting vieren” (vs. 14). Allereerst om hen eraan te herinneren dat God hen op die dag uit Egypte had geleid; en verder om hun de verplichtingen voor te houden waaronder zij nu gebracht waren. Van vers 21 tot vers 28 wordt het verslag gegeven van de samenkomst van de oudsten bij Mozes. Het volk knielde en boog zich neer, toen zij de boodschap hoorden. *“En de kinderen Israëls gingen heen en deden dit zoals de HERE Mozes en Aäron geboden had, zo deden zij”* (vs. 27-28).

Een bijzonderheid wordt nog vermeld. Er worden maatregelen genomen om de Israëlieten te onderrichten aangaande de betekenis van het Pascha (vs. 26-27); en

van geslacht tot geslacht zou het verslag gegeven worden van de genadige bevrijding en van de macht van de HERE, toen Hij de Egyptenaren sloeg.

De dood van de eerstgeborenen

Nu de HERE Zijn volk heeft beveiligd en hun bevrijding door het bloed van de besprenkeling heeft gegarandeerd, gaat Hij verder om de Egyptenaren te slaan: *“En te middernacht sloeg de HERE iedere eerstgeborene in het land Egypte, van de eerstgeborene van Farao, die op zijn troon zou zitten, tot de eerstgeborene van de gevangene, die in de kerker was, benevens alle eerstgeborenen van het vee”* (vs. 29). De slag die zolang gedreigd had, maar door Gods lankmoedigheid en genade was opgehouden, viel ten slotte met geweld en trof het gehele land. De HERE sloeg alle eerstgeborenen in Egypte.

De harten van allen waren van angst verslagen en er was droefheid in elke woning in het land. Er was een groot geschrei in Egypte, want er was niet één huis waarin niet een dode was. Het halsstarrige hart van Farao was geraakt en voor een ogenblik boog hij zich voor het oordeel van God. Hij stond op in de nacht, hij en al zijn knechten en al de Egyptenaren; en toen hij Mozes en Aäron ontboden had, smeekte hij hen te vertrekken. Nu maakte hij geen tegenwerpingen meer, maar stond elke eis toe die zij gesteld hadden en hij probeerde zelfs een zegen van hen te verkrijgen. Zijn volk ging nog verder: zij drongen sterk aan bij de Israëlieten om weg te gaan. Want zij zeiden: *“wij sterven allen”* (vs. 33). Daarom gaven zij ook alles wat de Israëlieten eisten. Volgens het woord van de HERE *berooften* de Israëlieten de Egyptenaren.

Zo verlost God Zijn volk uit de slavernij van Egypte en zij begonnen aan de eerste etappe van hun reis, van Raämses naar Sukkot, ongeveer zeshonderdduizend man te voet, de kinderen niet meegerekend. Helaas waren ze niet alleen! Zij werden vergezeld door een menigte van allerlei slag mensen (vs. 38). Dit is altijd de vloek geweest voor Gods volk, een gevolg van hun zwakheid en falen in tijden van openlijke tegenstand. Paulus waarschuwde de gelovigen van zijn tijd voor dit speciale gevaar (1 Kor. 10), en ook Petrus en Judas doen dit (2 Petr. 2).

Het vertrek van de Israëlieten gebeurde met haast, want zij werden uit Egypte gedreven; er was geen tijd om nog voorzieningen te treffen, van welke aard dan ook. Zij waren helemaal op God aangewezen. Hij had hen van de Egyptenaren gescheiden, door het bloed van het paaslam beveiligd, en nu zou Hij hen leiden op de weg en van voedsel voorzien. Zuurdeeg moest niet bij hen aanwezig zijn.

Eeuwen geleden had God al dit ogenblik voorzeggd (zie Gen. 15:13-14), en op de door Hem vastgestelde dag trok Zijn volk uit Egypte. Zij waren de Rode Zee nog niet doorgetrokken, maar de volledige bevrijding lag

reeds besloten in het woord: *“al de legerscharen des HEREN gingen uit het land Egypte”* (vs. 41). Het bloed was de grondslag van hun volkomen verlossing. Het is daarom geen wonder dat eraan toegevoegd wordt dat de nacht van de uittocht een nacht van waken ter ere van de HERE was en altijd in herinnering moest blijven.

Nadere bepalingen

Het hoofdstuk besluit met de inzetting van het Pascha:

“Geen enkele vreemdeling mag er van eten. Iedere slaaf, die door iemand voor geld is gekocht, mag er eerst van eten. wanneer gij hem besneden hebt. Een bijwoner en een dagloner mogen er niet van eten. De gehele vergadering van Israël zal dit vieren. Maar wanneer een vreemdeling bij u vertoeft en de HERE het Pascha wil vieren, dan zal ieder van het mannelijk geslacht, die bij hem behoort, besneden worden; eerst dan mag hij naderen om het te vieren; hij zal gelden als in het land geboren. Maar geen enkele onbesneden mag ervan eten” (vs. 43-48).

Er waren dus drie groepen van personen, die het paasfeest mochten houden. De Israëlieten, hun slaven die zij met geld gekocht hadden, en de vreemdeling die bij hen verkeerde. Maar voor allen gold: zij moesten *besneden* zijn. Alleen onder deze voorwaarde kon men opgenomen worden in het verbond, dat God met Abraham had gesloten (zie Gen. 17:9-14). Op deze grondslag handelde God nu, toen Hij hen uit Egypte verlost en hen aannam tot een volk voor Zichzelf.

De besnijdenis is een beeld van de dood van de oude mens, en vindt zijn tegenbeeld in de dood van Christus. Daarom schrijft Paulus aan de Kolossenzen: *“In Hem bent u ook besneden met een besnijdenis, niet met handen verricht, in het uittrekken van het lichaam van het vlees, in de besnijdenis van Christus, met Hem begraven in de doop. In Hem bent u ook mee opgewekt door het geloof in de werking van God, die Hem uit de doden heeft opgewekt”* (Kol. 2:11-12).

De Israëlieten waren gerechtigd het paasfeest te houden, wanneer zij besneden waren. Een gehuurde knecht mocht niet ervan eten, maar een slaaf die met geld gekocht was en besneden was, mocht eraan deelnemen. Dit feest droeg vooral een huiselijk karakter; vandaar dat een slaaf die met geld gekocht was, gerekend werd bij de familie te behoren, een deel ervan te zijn en als zodanig erin opgenomen. Een gehuurde knecht had een dergelijke plaats niet en deze was daarom buitengesloten. In *“de vreemdeling, die bij u vertoeft”* mogen we de belofte van de genade voor de heidenen zien – wanneer de scheidsmuur van de omheining weggebroken zou zijn (Ef. 2:14), en het evangelie in de hele wereld gepredikt zou worden.

Ten slotte zijn er bepalingen aangaande het lam zelf: *“In één huis zal het gegeten worden; gij zult van het vlees niets uit het huis naar buiten brengen; geen been zult gij ervan breken”* (vs. 46).

Het bloed was aangebracht op de deurposten van de woningen en het paaslam was slechts voor degenen die schuilden achter het bloed, voor niemand anders; en dit moest worden verkondigd van huis tot huis. Het gesprende bloed was een besliste voorwaarde voor het zich voeden met het paaslam, dat aan het vuur gebraden was.

Ook mocht geen been ervan gebroken worden, omdat het een beeld moest zijn van Christus. Daarom zegt Johannes: *“Want dit is geschied, opdat het*

Schriftwoord zou vervuld worden: Geen been van Hem zal verbrijzeld worden” (Joh. 19:36). Het is dus duidelijk dat de Geest van God in het Pascha Christus op het oog had. Hoe kostbaar is het voor ons, als we dit verhaal lezen, inzicht te hebben in Zijn eigen gedachten en er niet anders in te lezen dan *Christus*. Laat Hij onze ogen openen zodat alleen Christus onze blik vervult, als wij Zijn Woord lezen.

Oorsprong: [Le Messenger Evangélique 1969-274](#)

Titel: [L' Agneau de la Pâque](#)

Oude Sporen 2008